

Je možné žalovať o prevod domény?

Martin Husovec¹

Abstrakt

České sudy od roku 2003 konštantne judikujú, že povinnosť prevodu doménového mena je možné v rámci výroku rozhodnutia uložiť ako držiteľovi domény, tak aj doménovej autorite. Takýto postup odôvodňujú výkonom deliktneho odstraňovacieho nároku alebo výkonom práva zo zmluvného záväzkovoprávneho vzťahu. Od roku 2009 prevod doménového mena voči držiteľovi domény umožňujú aj slovenské sudy. Cieľom článku je upozorniť na možné úskalia tejto interpretácie a zároveň otvoriť odbornú diskusiu v radoch čitateľov.

Abstract

Since 2003 Czech courts constantly grant domain name transfer against the domain name authority and domain name holders. This praxis is based on the exercise of a delictual right to remove unlawful conduct and/or exercise of contractual right deriving from contractual relationship. Since 2009 domain name transfer against domain name holder is being granted also by Slovak courts. The aim of this article is to call the attention and open discussion among readers concerning possible problems of this interpretation.

Kľúčové slová

Doménové mená, prevod domény, odstraňovací nárok, právo duševného vlastníctva

Key words

Domain names, domain name transfer, right to remove unlawful conduct, intellectual property law

V roku 2004 Vrchný súd v Prahe (ako odvolací súd) rozhodol vo veci *ceskapojistovna.cz*,² kde okrem iného priznal žalobcovi výrok, ktorým žiadal prevod doménového mena. Odtedy tento súd umožnil prevod domény napríklad v prípadoch *cad.cz* (2006),³ *tpca.cz* (2007),⁴ *kaufland.cz* (2007)⁵ a *ibico.cz* (2007).⁶ Prevod domény však ako prvý v ČR umožnil krajský súd v Brne v spore *ina.cz* (2003)⁷ a neskôr aj krajský súd v Ostrave v spore *ostrava.cz* (2005).⁸ Na Slovensku umožnil prevod

domény trikrát okresný súd v Banskej Bystrici v rozhodnutiach *illy.sk* (2009),⁹ *spinalis.sk* (2009)¹⁰ a *viagra.sk* (2010),¹¹ a tiež okresný súd Bratislava I vo veci *acti-ve24.sk* (2009)¹² a okresný súd Košice I v spore *havana-club.sk* (2010).¹³

Úvod do registrácie doménových mien

Doménové mená s koncovkou „.sk“ alebo „.cz“ nie sú dnes právne regulované. Osobitne regulovaní nie sú ani technickí zabezpečovatelia prevádzky domén - doménové autority, ktoré majú *de facto* (z povahy veci) prirodzený monopol.¹⁴ V Slovenskej republike je takouto výlučnou doménovou autoritou akciová spoločnosť SK-NIC, zatiaľ čo v Českej republike záujmové združenie právnických osôb CZ.NIC. **Celý systém doménových mien je založený len na záväzkových vzťahoch.** Ak budeme v ďalšom texte odkazovať na spojenie registrácia doménového mena, robíme tak za účelom väčšej zrozumiteľnosti textu, pričom je zrejmé, že nejde o žiadnu registráciu v zmysle verejnoprávnom, ale iba o zvolenie určitého plnenia v rámci zmluvy. Ide totiž o „obyčajný“ záväzkovoprávny vzťah bez akýchkoľvek vecnoprávných účinkov. Zmluva o registrácii domény má povahu zmluvy o dielo.¹⁵ Pri „registrácii“ doménového mena vzniká hlavný záväzkovoprávny vzťah medzi doménovou autoritou a držiteľom domény. Jeho súčasťou sú pravidlá registrácie doménových mien,¹⁶ ktoré sú „diktované“ touto doménovou autoritou (právnickou osobou súkromného práva), a majú povahu všeobecných obchodných podmienok. Doménová autorita registrácie (zvolené predmety plnenia) nepreveruje a domény registruje (zvolené plnenia poskytuje) viac menej automaticky. Doménové meno si možno registrovať iba za predpokladu, že je **tzv. technicky voľné**, čo znamená, že si ho už skôr neregistrovala žiadna osoba. Nie každé doménové meno, ktoré je technicky voľné (t.j. je v stave otvorenej registrácie), je však voľné aj právne. Prof. Telec v tejto súvislosti veľmi vhodne uvádza, že **právne voľné** je iba také označenie domény, ktoré nie je zhodné alebo zameniteľné s akýmkoľvek iným označením, ku ktorému svedčí staršie alebo silnejšie právo inej osoby.¹⁷ Starším právom rozumie staršie označenie domény a silnejším právom právo zákonné, ktoré pôsobí

1 Autor by chcel úprimne poďakovať za veľmi vecné pripomienky k predbežnému zneniu článku JUDr. Karlovi Čermákovi jr., Ph.D., LL.M.; JUDr. Josefovi Aujezdskému; JUDr. Petrovi Hostašovi a Zuzane Durajovej z CZ.NIC; Za nápady pri diskusii predbežných úvah autor ďakuje diskutérom fóra Lexforum.cz, JUDr. Bohumilovi Dvořákovi a Mgr. Tomášovi Gongolovi, Ph.D. Prípadné odkazy priamo autorovi adresujte prosím cez <http://husovec.blogspot.com/>

2 Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe z dňa 10.8.2004, sp.zn. 2 Cm 290/2001-39.

3 Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe z dňa 13.9.2006, sp.zn. 3 Cm 114/2006.

4 Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe z dňa 15.1.2007.

5 Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe z dňa 25.4.2007.

6 Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe z dňa 4.6.2007.

7 Rozhodnutie Krajského súdu v Brne z dňa 7.5.2003, sp. zn. 11 Cm 8/2003-45.

8 Rozhodnutie Krajského súdu v Ostrave z dňa 1.10.2005, sp.zn. 5 Cm 85/2001-64.

9 Rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici z dňa 27.10.2009, sp. zn. 10CbPv/4/2009.

10 Rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici z 22.3.2010, sp. zn. 16CbPv/10/2009.

11 Rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici z 23.10.2010, sp. zn. 16CbPv/13/2008.

12 Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I. z dňa 3.11.2009 sp. zn. 32CbPv/4/2006 bolo napokon zrušené v dôsledku späťvzťatia návrhu žalobcom.

13 Rozhodnutie Okresného súdu Košice I. z dňa 15.1.2010, sp. zn. 26CbPv/2/2009.

14 Výraz „monopol“ nie je na tomto mieste použitý ako pojem súťažného práva ale vyjadruje iba prirodzenú (technickú) výlučnosť poskytovania predmetnej služby.

15 TELEC, I. Cybersquatting formou neoprávneného útoku na název obce prostřednictvím doménového označení. *Časopis pro právní vědu a praxi*, Brno : Masarykova univerzita, Roč. 8, č. 3s. 314-324. ISSN 1210-9126. 2000. str. 315.

16 Dostupné na www.sk-nic.sk a www.nic.cz.

17 TELEC, I. Cybersquatting formou neoprávneného útoku na název obce prostřednictvím doménového označení, str. 318.

voči každému.¹⁸ Dodajme však, že ani osoba so starším alebo silnejším právom **nemá na takúto doménu pozitívny hmotnoprávny nárok**. Prípadná registrácia, resp. aj následné používanie však zasahuje do jej práva, a tento zásah môže takáto osoba len zakázať.

Právne vzťahy pri doménovom spore

V konkrétnom prípade sa tak v praxi stáva, že registrácia a s ňou spojené používanie domény zo strany jej držiteľa zasahuje do práv tretích osôb (napr. majiteľa ochrannej známky). V takomto prípade môžu existovať nasledovné občianskoprávne vzťahy:

- i) **zmluvný záväzkovoprávny** vzťah medzi držiteľom domény a doménovou autoritou (vzniknutý na základe zmluvy o doméne),
- ii) **deliktný záväzkovoprávny** vzťah medzi držiteľom domény a treťou osobou (vzniknutý na základe deliktneho konania držiteľa domény),
- iii) **deliktný záväzkovoprávny** vzťah medzi doménovou autoritou a treťou osobou (vzniknutý na základe deliktneho konania doménovej autority).

Ako už bolo povedané, súčasťou prvého a **jediného zmluvného záväzkovoprávneho vzťahu (i)** sú pravidlá registrácie. Tie sú záväzné pre strany tohto záväzkovoprávneho vzťahu, v ktorom nemožno ukladať povinnosť, ani zriaďovať právo tretej osobe bez jej súhlasu. Na druhej strane, máme deliktné záväzkovoprávne vzťahy. O vzniku **prvého z deliktnych záväzkovoprávných vzťahov (ii)** nevzniká pochybnosť v prípade, ak bola naplnená príslušná skutková podstata nekalosúťažného, známkového alebo iného deliktu. Jeho obsah (práva a povinnosti strán) sa môže prípadne mierne líšiť podľa zákonného ustanovenia, na základe ktorého vznikol (§ 44 ObchZ, § 17 ObchZ, § 8 ZochrZ, § 11 ObčZ). Spornejší už býva vznik **deliktneho záväzkovoprávneho vzťahu medzi doménovou autoritou a treťou osobou (iii)**. Ani uvádzaná česká judikatúra, ale napríklad ani rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci *rover.sk*,¹⁹ nemá zatiaľ spoločný postoj k existencii tohto právneho vzťahu. Prikloniť sa však treba skôr k jeho vzniku (hoc s obmedzeným obsahom nárokov), keďže doménová autorita aj držiteľ konajú spoločne, a to prostredníctvom zmluvného plnenia.

Názory súčasnej judikatúry

Judikatúra odôvodňuje prevod domény trojako. **Prvým spôsobom** je konštruovanie prevodu domény voči doménovej autorite na základe zmluvnej konštrukcie, ako akejsi „nadstavbe“ právneho vzťahu i). **Druhým spôsobom** je konštruovanie nároku na prevod domény voči doménovej autorite na základe odstraňovacieho nároku, t.j. na základe právneho vzťahu iii). **Tretím spôsobom** je konštruovanie nároku voči držiteľovi domény na podklade odstraňovacieho nároku, t.j. na

základe právneho vzťahu ii). Približný status quo v judikatúre sprehľadňujeme do nasledovnej tabuľky.

Výrok voči osobe / Dôvodenie	Zmluvné dôvodenie	Deliktne dôvodenie
Doménová autorita (ako povinný z výroku súdu)	<i>ceskapojistovna.cz</i> ; <i>kaufland.cz</i> (2. stupňové rozh.);	<i>kaufland.cz</i> (1. stupňové rozh.); <i>ostrava.cz</i> ; <i>systemy.cz</i> ; <i>cad.cz</i> ; <i>tpca.cz</i> ; <i>nutriciadeva.cz</i> ;
Držiteľ domény (ako povinný z výroku súdu)	<i>žiadne rozhodnutie</i>	<i>ostrava.cz</i> ; <i>tina.cz</i> ; <i>illy.sk</i> ; <i>spinalis.sk</i> ; <i>ibico.cz</i> ; <i>cad.cz</i> ; <i>nutriciadeva.cz</i> ; <i>kaufland.cz</i> ;

Povaha prevodu

Skôr ako pristúpime k analýze judikatúry, musíme sa zamyslieť nad samotnou povahou prevodu domény. Doména je plnenie (udržiavanie DNS záznamu), ktoré doménová autorita v prospech držiteľa domény nepretržite vykonáva za odplatu (tzv. priamy predmet zmluvy). Zmluva o doméne je svojou povahou zmluva o dielo. Obe strany sú si v jej rámci navzájom veriteľmi a dlžníkmi. V prípade judikovanej povinnosti prevodu musí ísť zákonite o identickú hmotnoprávnu situáciu, ako pri prevode domény mimo sporu, t.j. „dobrovoľnom“ zmluvnom prevode. Pri jej zmluvnom prevode prevodca domény (držiteľ) uzatvorí s treťou osobou písomnú zmluvu, ktorá je svojou povahou prevzatie dlhu (§ 531 ObčZ) a postúpenie pohľadávky (§ 524 ObčZ) zároveň. Občiansky zákonník na postúpenie pohľadávky nevyžaduje súhlas doménovej autority (v pozícii dlžníka), pretože sa zmena v osobe držiteľa domény nedotkne jej práv a povinností, ktoré jej vyplývajú zo záväzku. Naopak, na prevzatie dlhu už súhlas doménovej autority (v pozícii veriteľa) vyžaduje. Tento súhlas doménovej autority však nemusí mať písomnú formu. Ak teda tretia osoba podá návrh na súd, v ktorom v rámci petitu žiada, aby súd uložil povinnosť previesť doménové meno na ňu, v podstate žiada súd o zmenu osoby (povinnej aj oprávnej) v právnom vzťahu (zmluvnom) medzi doménovou autoritou a držiteľom domény, t.j. žiada o postúpenie (cessiu) zmluvy, ktorá zahŕňa²⁰ ako cessiu (postúpenie pohľadávky), tak aj intercessiu (prevzatie dlhu). S postúpením práva na plnenie musí teda dôjsť aj k prevzatíu dlhu, pretože zmluva o doméne nie je jednostranným záväzkom (k plneniu sú zaviazané obidve strany).

Súdy vo svojich rozhodnutiach ukladajú povinnosť prevodu slovami „*je povinen previesť registráciu doménového jména*“, „*provést změnu registrace subjektu držitele*“, „*je povinen převést doménové jméno*“, prípadne „*je povinen zaregistrovat žalobce jako majitele domény*“ (iba doménovej autorite). Trochu odlišne sa k otázke postavili slovenské súdy, ktoré zvyčajne ukladajú povinnosť slovami „*je povinný previesť práva zo zmluvy o užívaní meného priestoru*“.

18 TELEČ, I. Cybersquatting formou neoprávneného útoku na názov obce prostredníctvom doménového označenia, str. 318.

19 Porovnaj odôvodnenie prvostupňového *kaufland.cz*, rozhodnutia *cad.cz* a rozhodnutia Najvyššieho súdu SR *rover.sk* z dňa 12.7.2007, sp. zn. 3 Obo 197/06.

20 PELIKÁNOVÁ, I. *Obchodní právo. Obligační právo – komparativní rozbor. 4. díl.* Praha: ASPI, 2009, s. 15.

Pred českými súdmi žiadali žalobcovia o prevod domény bezvýnimčne na seba. Naopak, pred slovenskými súdmi sa objavili aj výroky o prevode na „**oprávneného zástupcu navrhovateľa splňajúceho podmienky – Pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne SK**“ alebo „na M. B., **patentovú zástupkyňu so sídlom v B., L. X., splňajúceho podmienky Pravidiel ..**“. Tento jav je vyvolaný faktom, že podľa čl. 3.4 Pravidiel SK-NIC môže byť užívateľom (držiteľom) doménového mena len fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky, resp. právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky.

Žalobu o prevod domény je nutné chápať ako žalobu na plnenie podľa § 80 písm. b), t.j. žalobu o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva. Súdny ukladajú povinnému (držiteľovi alebo doménovej autorite), aby postúpil práva a povinnosti zo zmluvy o doméne žalobcovi. K postúpeniu zmluvy teda nedochádza výrokom súdu, ale až na základe konania držiteľa domény. Toto konanie je právnym úkonom, postúpením zmluvy. Nejde preto o konštitutívny výrok, ale výrok na plnenie, ktorý podlieha všeobecnej 3 dňovej parížskej lehote (§ 160 odst. 1 OSP). Plnenie je svojou povahou nezastupiteľným, a preto ho v prípadnom exekučnom konaní možno vynútiť iba prostredníctvom ukladania pokút (§ 192 Exekučného poriadku).

Povinnosť prevodu ako výkon práva zo zmluvy

V tomto odseku si bližšie rozoberieme **zmluvnú konštrukciu prevodu domény v trojstrannom právnom vzťahu** (doménová autorita, držiteľ a tretia osoba). Najprv si priblížime vznik tohto práva voči doménovej autorite a následne aj voči držiteľovi domény. Ako príklad si zvolíme rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe v spore *ceskapojistovna.cz*. Súd tu dôvodil svoje výroky o prevode tak, že doménová autorita má povinnosť previesť doménu na základe svojich vlastných pravidiel. Ide o **argumentáciu tým, že nárok na prevod vznikol zmluvne**, a síce podľa článku 16.4 pravidiel, ktorý stanovuje „*Sdružení CZ.NIC zruší delegaci a nebo registraci Doménového jména, Doménové jméno převede na jinou osobu a pozastaví možnost převodu Doménového jména na jinou osobu, pokud tak stanoví vykonatelné soudní nebo správní rozhodnutí nebo výrok rozhodce či rozhodčího soudu, a to i v případě, že sdružení CZ.NIC samo nebylo účastníkem řízení, ve kterém bylo takové rozhodnutí vydáno*“. Voči tejto konštrukcii však možno mať dve základné námietky.

V prvom rade už na prvý pohľad je zřejmé, že akékoľvek právo tretej osoby je podmienené právoplatným rozhodnutím, ktoré prevod uloží v konaní medzi treťou osobou a držiteľom domény. Právo teda má vzniknúť až následne po doménovej litigácii. Nie je ho teda možné uplatniť už v spoločnom konaní voči držiteľovi domény, ktorého výsledkom je jeho vznik vlastne podmienený. V čase podania žaloby voči držiteľovi toto právo ešte neexistuje.

Druhou námietkou je, že tretia osoba (žalobca) nie je účastníkom zmluvného záväzkovoprávneho vzťahu

medzi držiteľom a doménovou autoritou, ktorej súčasťou sú aj tieto pravidlá. Strany tejto zmluvy zároveň nemôžu zriadiť právo tretej osobe bez jej súhlasu. Vyplýva to z povahy občianskoprávnych vzťahov, kde jedna strana nemôže druhej povinnosť, ale ani právo nanútiť (§ 2 odst. 2 ObčZ).²¹ Akým spôsobom teda môže vzniknúť právo tretej osoby, aby požadovala prevod od doménovej autority? Jediným spôsobom ako by sa tretia osoba mohla stať oprávnenou z tohto ustanovenia by bola situácia ak uznáme, že sa jedná o ustanovenie v prospech tretej osoby a podľa § 50 ObčZ by sním tretia osoba (napr. podaním žaloby) vyjadrila súhlas až dodatočne. Ani to však nie je *de lege lata* možné. Prejav vôle (§ 50 ObčZ) totiž musí byť podľa § 43a ObčZ „*určený jednej alebo viacerým určitým osobám*“. Strany pravdaže v čase uzatvárania zmluvy len ťažko môžu anticipovať presnú osobu toho, koho práva majú byť predmetnou registráciou porušené, resp. ohrozené. Z tohto dôvodu nemožno článku 16.4 pravidiel registrácie domén priznať ani povahu ustanovenia v prospech tretej osoby.²²

Tretia osoba teda nemôže vstúpiť do tohto zmluvného vzťahu (nemôže získať nárok na prevod), ibaže by s tým iným spôsobom a neskôr súhlasili obidvaja žalovaní, čo je už logicky v prípade sporu vylúčené. Ako problematické sa preto javia rozhodnutia vo veciach *ceskapojistovna.cz* či *kaufland.cz* (dôvodenie odvolacieho súdu), ktoré **povinnosť doménovej autority k prevodu domény dôvodili práve obsahom pravidiel CZ.NIC, a teda zmluvne**. V prípade slovenských pravidiel, ktoré sú momentálne predmetom verejnej diskusie, je situácia v podstate rovnaká.²³ Tieto námietky a samotný **záver platí rovnako** pri zmluvnej konštrukcii prevodu doménového mena **voči držiteľovi domény**.

Povinnosť prevodu doménovou autoritou ako výkon práva z deliktu

Ako sme uviedli už v úvode, aj doménová autorita je v deliktnom právnom vzťahu s treťou osobou do práv, ktorej bolo zasiahnuté. Obsahom tohto záväzkovoprávneho vzťahu je zhluk nárokov priznaných právnym predpisom majiteľovi práva. České súdy uloženie povinnosti prevodu doménového mena voči CZ.NIC odôvodňujú prevažne na základe odstraňovacieho nároku. Majú teda za to, že výkonom odstraňovacieho nároku sa možno domáhať aj cessie zmluvy o doméne. Naopak, slovenské súdy dodnes takúto povinnosť SK-NICu neuložili. K uloženiu povinnosti doménovej autorite,

21 HURDÍK, J., TELEČEK, I., LAVICKÝ, P. *Občianske právo hmotné I. Obecná časť, Ochrana osobnosti*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008. s. 140.

22 V tejto súvislosti je vhodné upozorniť na plánované prekonanie adresnosti oferty v § 1665 nového českého občianskeho zákonníka.

23 Článok 14.2 Pravidiel (účinné od 10.9.2010) stanovuje „*SK-NIC, aj keď nie je účastníkom súdneho konania, akceptuje akékoľvek právoplatné rozhodnutie súdov špecifikovaných v bode 14.5 Pravidiel (najmä všeobecného súdu a rozhodcovského súdu, pozn. aut.) a v prípade potreby pristúpi na základe tohto rozhodnutia k naplneniu predmetného súdneho výroku. Podrobnosti o úkonoch a opísaných činnosti, ktoré SK-NIC vykoná v prípade doručenia právoplatného rozhodnutia vo veci, sú uvedené v dokumente „Výklad niektorých ustanovení Pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne SK“, ktorý je zverejnený na webovej stránke SK-NIC-u*“. V dokumente „Výklad niektorých ustanovení ..“ potom SK-NIC okrem iného stanovuje, že „*SK-NIC vykoná zmenu držiteľa domény na osobu jednoznačne identifikovanú v rozhodnutí*“. Nové pravidlá, ktoré majú vstúpiť do platnosti 1.6.2011, v tomto smere neprinášajú žiadnu zmenu.

aby postúpila práva a povinnosti zo zmluvy o doméne, možno mať však opätovne dve základné výhrady. Kým **prvá je iba doktrínálneho charakteru** a venujeme sa jej bližšie v súvislosti s uložením tejto povinnosti držiteľovi domény, **druhá**, omnoho závažnejšia, **sa dotýka samotnej vykonateľnosti takéhoto výroku súdu.**

Súd takýmto výrokom ukladá doménovej autorite, aby postúpila nie svoju pohľadávku (právo na poplatok za doménu), ale aby „postúpila svoj dlh“ (povinnosť udržiavať DNS záznam). Takýto spôsob zmeny v subjektoch záväzku však naše právo pochopiteľne nepozná, a teda ho ani nepripúšťa. Vyplýva to z toho, že podľa § 493 ObčZ „záväzkový vzťah nemožno meniť bez súhlasu jeho strán, pokiaľ zákon neustanovuje inak“. Dlh možno len prevziať a sám dlžník s takýmto úkonom musí súhlasiť (§ 531 odst. 1 ObčZ). Doménová autorita nemôže svojej zmluvnej strane nanútiť, aby sa vzdala svojho postavenia veriteľa a dokonca sama postúpiť pohľadávku svojho veriteľa inej osobe. To vyplýva z § 2 odst. 2 ObčZ, ktorý zakotvuje rovnosť účastníkov občianskoprávných vzťahov. Akákoľvek možnosť „disponovať“ s postavením držiteľa domény (svojho veriteľa) môže vyplývať iba z dohody, t.j. zmluvy o doméne. Ako sme však uviedli vyššie *de lege lata* nemôže tretia osoba do tohto zmluvného vzťahu vstúpiť. Dôsledkom tohto výroku je, že ho nemožno vykonať, pretože nie je v súlade s hmotným právom. Doménová autorita má vo svojej dispozícii iba to, aby fakticky začala plniť svoj dlh (udržiavanie DNS záznamu o doméne) tretej osobe, t.j. inému držiteľovi, a to v rozpore so zmluvou o doméne. Výrok súdu, ktorý ukladá povinnosť doménovej autorite, aby postúpila zmluvu o doméne, preto nezodpovedá hmotnému právu, čo ho činí vykonateľným len „na oko“ (technicky). A to tak, že už nejde v podstate o prevod domény, ale len o zrušenie jednej registrácie (ukončenie plnenia) a umožnenie registrácie novej (poskytnutie nového plnenia).

Zodpovedá tomu aj prax CZ.NIC, ktorý bez náhrady vždy prestane poskytovať plnenie neúspešnému žalovanému (zruší mu registráciu) a uzatvorí novú zmluvu s úspešným žalobcom.²⁴ Akékoľvek práva a povinnosti z pôvodného zmluvného vzťahu k tejto doméne na žalobcu neprechádzajú. Jeho **záväzkovoprávny vzťah je úplne nový**, pričom „na novo“ sa hradí aj „poplatok“ za doménu. Cím teda nedôjde k postúpeniu zmluvy, ale iba k zrušeniu registrácie jednému subjektu a umožnenie novej registrácie k tej istej doméne subjektu druhému. Výrok o prevode domény preto voči doménovej autorite znamená v podstate len uloženie povinnosti prestať plniť pôvodnému držiteľovi a začať plniť novému, ak ten o to požiada (kontrakčná povinnosť). Podľa nášho názoru, a to čiastočne v rozpore s judikatúrou, je iba prvá z uvádzaných povinností výkonom odstraňovacieho nároku. Uloženie povinnosti „vyhradiť“ zmluvu k danej doméne iba úspešnému žalobcovi, je nutné považovať

za realizáciu zdržovacieho nároku. Ide teda o uloženie povinnosti zdržať sa kontraktácie k predmetnej doméne s akoukoľvek inou osobou ako je žalobca. Je to jediný spôsob ako takýto výrok môže doménová autorita vykonať. **Skutočný prevod domény (postúpenie zmluvy) je tu možný iba za zmluvnej súčinnosti držiteľa domény.** Takéto záver podľa nášho názoru podporuje aj výrok vo veci *ibico.cz*, kde súd rozhodol, že „žalovaný č. 1 (držiteľ domény, pozn. aut.) je povinen previesť doménové jméno „ibico.cz“ z žalovaného c. 1 na žalobce do 5 dnu od právni moci rozsudku a druhý žalovaný (CZ.NIC, poz. aut.) je povinen zaregistrovať žalobce jako držitele doménového jména *ibico.cz* v rejstriku domén pod doménou nejvyššího stupne *cz* a to do 3 dnu od doručení žádosti žalovaného c. 1) o prevod domény druhého stupne *ibico*, zaregistrovanou pod doménou nejvyššího stupne *.cz*“. Z tohto hľadiska je podľa nášho názoru nevhodné, aby súd hovoril voči doménovej autorite o prevode, pretože obsah takéhoto výroku je potom nejasný.

Povinnosť prevodu držiteľom ako výkon práva z deliktu

Držiteľ domény sa svojím protiprávnym konaním dostáva do (deliktneho) záväzkovoprávneho vzťahu s treťou osobou. Tretia osoba podaním žaloby vykonáva niektorý zo svojich nárokov, ktoré jej hmotné právo poskytlo na ochranu pri jeho porušení alebo ohrození. Takýmto je aj odstraňovací nárok, ktorý býva právnym základom pre **uloženie povinnosti držiteľovi domény, aby postúpil svoju zmluvu o doméne na úspešného žalobcu.** Rozhodnutie súdu je teda deklaratórne, pretože hmotnoprávne takýto nárok vznikol ešte pred podaním žaloby tretej osoby na súd (t.j. je súčasťou „predprocesného práva“). Treba povedať, že pri spracovávaní tohto článku sme pracovali hneď s ôsmymi sporovými konaniami (slovenskými aj českými), ktoré takto dôvodili prevod domény voči jej držiteľovi. Je nutné uviesť, že takéto chápanie má svoju oporu napr. aj v známej publikácii *Právní aspekty doménových jmen*²⁵ (2000). Vo svojej podstate takáto argumentácia zmanená, že súčasťou práva na odstránenie protiprávneho stavu je aj možnosť domáhať sa uloženia povinnosti postúpiť zmluvu na poškodeného. Práve táto otázka je podľa autora **hodná intenzívnejšej odbornej diskusie.** V nasledovných riadkoch sa pokúsime ponúknuť naše základné úvahy. Tie možno štruktúrovať do troch základných okruhov:

- doktrínálny výklad odstraňovacieho nároku,
- nadobudnutie majetkového prospechu,
- materiálna ochrana ohrozeného a porušeného práva.

Ad a) Doktrínálne sa za účel odstraňovacieho nároku pokladá obnovenie stavu minulého, ktorý tu existoval pred porušením alebo ohrozením práva.²⁶ Odstraňovací nárok teda smeruje do minulosti, aby tak odstránil zdroj, ktorý spôsobil ohrozenie alebo porušenie práva.²⁷

24 CZ.NIC používa pojem inkarnácia, čo znamená, že sa jedná o jednu a tu istú registráciu, iba v rámci tejto registrácie dochádza ku zmene v subjekte držiteľa, pričom práva a povinnosti z pôvodného právneho vzťahu nezostávajú (CZ.NIC mu prestane poskytovať službu udržiavania záznamu o doméne v centrálnom registri, pôvodný držiteľ nie je povinný platiť CZ.NIC žiadne poplatky).

25 PELIKÁNOVÁ, R. ČERMÁK, K. *Právní aspekty doménových jmen*. 2000, s. 191. ISBN: 80-7201-245-2.

26 HURDÍK, J., TELEČ, I., LAVICKÝ, P. *Občanské právo hmotné I. Obecná část, Ochrana osobnosti*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008.

27 SLOVÁKOVÁ, Z.; PELIKÁNOVÁ, R.M.: Promlčení nároků z nekalé soutěže ve světe českých a vybraných zahraničních právních úprav. Právní roz-

Keďže v spore ide o odstránenie následkov konkrétneho neoprávneného zásahu do práva, je nutné si zodpovedať otázku čo v konkrétnom prípade prevodom domény vlastne „odstraňujeme“. V prípade špekulatívnej registrácie jednoznačne **odstraňujeme stav porušenia práva**, ku ktorému došlo registráciou, resp. aj následným konaním. K odstráneniu tohto zásahu nám postačí petit o „zrušenie registrácie“. Na druhej strane si však želáme **odstrániť aj ohrozenie práva**. Tu sa dostávame do tesnej blízkosti zdržovacieho nároku, ktorý smeruje, na rozdiel od odstraňovacieho nároku, do budúcnosti, t.j. pôsobí preventívne. Ohrozenie tu môžeme chápať dvojako. Jednak ako ohrozenie opätovného porušenia práva tým istým rušiteľom, a jednak ako ohrozenie, ktoré nám hrozí od tretích osôb, t.j. akési všeobecné ohrozenie. Prvé ohrozenie možno bezpochybné zabezpečiť formou zdržovacieho nároku, a teda zakázaním rušiteľovi, aby si opätovne registroval dotknuté doménové meno. Situácia je odlišná v otázke všeobecného ohrozenia. Ak totiž odôvodňujeme prevod domény odstránením ohrozenia práva, odôvodňujeme ho v podstate ohrozením zo strany tretích osôb, konanie ktorých nie je v moci držiteľa domény. Prevod je totiž úkon, ktorý má „zabezpečiť“ právo (napr. z ochrannej známky) pred jeho ohrozením (opätovnou registráciou) zo strany akýchkoľvek tretích osôb. Súvisí to s faktickým problémom, kedy ďalší doménoví špekulanti dokážu zaregistrovať uvoľnené doménové meno ešte skôr ako úspešný žalobca. Ak je ale ohrozenie práva púha možnosť registrácie (technická voľnosť) doménového mena po prvom súdnom spore, vyvstáva potom otázka či ohrozením práva nie je každý stav otvorenej registrácie, t.j. stav kedy napr. majiteľ ochrannej známky „nedrží“ všetky doménové mená, ktoré sú spôsobilé ohroziť jeho právo. Takto môže paralelene existovať niekoľko ohrození práv rôznych osôb. Okrem toho, skutočnosť, že registráciou predmetného doménového mena už raz došlo k vyvolaniu protiprávneho stavu, ešte automaticky neznamená, že registrácia nasledujúca po zrušení predošlej musí byť protiprávna opäť. Registrácia iným subjektom tej istej domény totiž môže byť úplne legitímna. Doména, ktorá nie je právne voľná, tak môže byť „zafažená“ z titulu nielen jedného práva, ale paralelne práv viacerých, napr. práva na meno, či viacerých známkových práv. V prípade, ak vznikne kolízia medzi dvomi právami, z ktorých každé odôvodňuje zvolenie predmetnej domény, nemal by podľa nášho názoru súd „pomerovať“ jednotlivé práva, či rozhodovať o tom, ktoré z nich je silnejšie. Naopak, mal by uznať ako právny ten stav, ktorý vznikol na základe technického pravidla, kto „prvý príde, ten prvý melie“ (first come first served). A to hoc by sa aj mohlo zdať, že napr. právo k ochrannej známke by malo byť prednejšie ako právo na meno. Žiadnu takúto prednosť podľa nášho názoru nie je potrebné a ani žiadúce hľadať. Aj z tohto dôvodu sa nazdávame, že technická voľnosť domény nie je stavom ohrozenia práva. Ak sa teda vrátíme k doktrinálnemu výkladu odstraňovacieho nároku, stav pred porušením práva je stavom „neregistrácie“ domény. **Odstránenie protiprávneho stavu** (t.j. aj ohrozenia práva)

hledy, 2009, č.1, str. 4.

zrejme **nastáva už v momente, kedy je registrácia „zrušená“** (ukončené poskytovanie plnenia), pretože vtedy je opäť nastolený stav právny. Môže sa však stať, že stavom pred porušením práva bola „držba“ domény, ako napríklad v spore *systemy.cz*, kde odchádzajúci administrátor žalobcu prevodom domény na žalovaného prekročil svoje oprávnenia a následne zo strany žalovaného došlo k nekalosúťažnému konaniu. Vtedy takýto výrok sleduje obnovenie predošlého právneho stavu.²⁸ Na druhej strane treba súhlasiť, že uloženie postúpenia zmluvy o doméne na žalobcu ohrozenie alebo porušenie práva skutočne odstraňuje, len s veľmi širokými preventívnymi účinkami, ktoré presahujú sféru vplyvu žalovaného, a teda doktrinálne vybočujú z klasického chápania výkonu odstraňovacieho nároku.

Ad b) Ďalšia úvaha je spojená s tým, že **žalobca získa viac ako mal pred porušením alebo ohrozením jeho práva**. Získava totiž výraznú majetkovú hodnotu vo forme domény, ktorá už môže byť do istej miery „zabehnutá“. Je otázne nakoľko môže byť podružným efektom takéhoto odstránenia nadobudnutie majetkového prospechu. Aj pri náhrade škody totiž platí zásada, že poškodený nemôže profitovať z porušenia svojho práva.²⁹ Demonštrovať to môžeme na príklade neoprávnenej stavby v zmysle § 135c ObčZ. Tu je totiž v rámci odstránenia protiprávneho stavu (zriadenia neoprávnenej stavby) upravená možnosť súdu, aby pre prípad, že by odstránenie neoprávnenej stavby nebolo účelné, prikázal stavbu za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku. Aj v tomto prípade, a to napriek protiprávnemu správaniu delikventa, ktorý postavil neoprávnenú stavbu (čím zasiahol do vlastníckeho práva), Občiansky zákonník vyžaduje poskytnutie náhrady za neoprávnenú stavbu osobe, ktorá právo porušila. Cieľom teda nie je potrestať delikventa. V tejto súvislosti môže vzniknúť zaujímavá otázka, či môže byť odstraňovací nárok právnym dôvodom „legitimujúcim“ nadobudnutie majetkového prospechu alebo či by takýto neúspešný žalovaný mohol následne žalovať o vydanie bezdôvodného obohatenia na princípe generálnej klauzuly § 451 odst. 1 ObčZ vo forme relutárnej náhrady (vydanie toho o čo držiteľ sám zhodnotil doménu). Takáto forma odstránenia protiprávneho stavu môže totiž nadobudnúť iný rozmer v oveľa „krikľavejšom“ prípade.

28 V tejto súvislosti je nutné uviesť, že osobitná situácia v otázke odstraňovacieho nároku nie je ani v oblasti práv priemyselného vlastníctva. Ustanovenie § 4 zákona č. 221/2006 Sb. o vymáhaní práv z priemyselného vlastníctví (§ 12 dnešného slovenského ZochrZ, § 26a predošlého ZochrZ) nemožno totiž vykladať ako rozšírenie klasického odstraňovacieho nároku aj na prevod domény. Predmetné ustanovenie formou demonštratívneho výpočtu umožňuje, aby súd mohol nariadiť potrebné opatrenia (stiahnuť, odstrániť a zničiť) v súvislosti s tovarom, o ktorom sa zistilo, že porušuje právo priemyselného vlastníctva, a vo vhodných prípadoch aj v súvislosti s materiálmi a nástrojmi použitými pri tvorbe alebo výrobe tohto tovaru. Vždy sa však jedná o hmotné predmety, a ani na základe tohto nároku nemože žalobca v zásade žiadať, aby mu súd tieto predmety vydal, ale iba aby ich zničil, odstránil a pod. Hoci slovenský zákon o ochranných známkach hovorí aj o „zabezpečení spôsobom zamedzujúcim ďalšie porušovanie alebo ohrozovanie práva“ vždy sa takéto zabezpečenie vzťahuje na hmotné predmety (materiály, nástroje či tovary).

29 LAZAR, J. a kolektív. *Občianske právo hmotné 2: Záväzkové právo. Právo duševného vlastníctva*. Bratislava: IURA Edition, 2010, str. 324.

ISBN: 9788080783464

Aby sme to čitateľovi plasticky ilustrovali, použijeme nasledovný príklad. Spoločnosť A je majiteľom trojrozmernej ochrannej známky k istému tvaru fixiek. Konkurénna spoločnosť B si u spoločnosti C objedná ročnú a sústavnú výrobu fixiek, ktoré sa nápadne podobajú na túto ochrannú známku. Spoločnosť A sa o tom dozvie a podá žalobu na spoločnosť B, pričom sa bude v rámci odstránenia protiprávneho stavu domáhať, aby súd uložil spoločnosti B povinnosť postúpiť túto zmluvu o dielo na spoločnosť A. Protiprávny stav je určite odstránený. Otázka je, či by už nebol odstránený tým, že by C prestalo plniť B, alebo tým, že B zruší objednávku plnenia u C. Je uloženie takejto povinnosti stále ešte nevyhnutné na odstránenie protiprávneho stavu? Je to ešte vôbec primeraná požiadavka nutná za účelom ochrany práva? Nepredstavuje ročné „prevedenie“ plnenie z takejto zmluvy až sankčné obohatenie sa na strane A? Nezíska spoločnosť A viac ako mala pred porušením práva? Nezíska dokonca viac ako by získala pri náhrade škody? Samozrejme intenzita týchto otázok je oveľa nižšia pri prevode domény ako v uvádzanom príklade. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že postúpenie zmluvy v dôsledku zásahu do práva pripomína realizáciu nároku, ktorý výslovne upravuje naše právo v § 65 odst. 2 ObchZ v súvislosti so zákazom konkurencie. Ten stanovuje, že „*spoločnosť je oprávnená požadovať, aby osoba, ktorá tento zákaz porušila, vydala prospech z obchodu, pri ktorom porušila zákaz konkurencie, alebo previedla tomu zodpovedajúce práva na spoločnosť. Tým nie je dotknuté právo na náhradu škody*“.³⁰

Ad c) Napokon treba uviesť, že účelom zakotvenia rôznych hmotnoprávných nárokov je umožniť poškodenému ochranu jeho práva, ktoré bolo porušené alebo ohrozené. Akýkoľvek výkon a výklad takýchto nárokov by mal preto sledovať účel, pre ktorý boli majiteľovi práva zákonom zverené, t.j. skutočnú ochranu jeho práva. Zrejme tento moment bude práve dôležitý z hľadiska posúdenia či postúpenie zmluvy o doméne je ešte nevyhnutné vyhodnotiac materiálnu situáciu žalobcu po ukončení sporu. Príliš formálny výklad by totiž mohol byť síce v súlade s doktrínou, no zároveň v rozpore s funkciou samotného odstraňovacieho nároku. Odpoveď na otázku, či je takýto výkon **nevyhnutný na to, aby poškodený dosiahol ochranu svojho práva** je potrebné hľadať potom v praxickej situácii, v ktorej sa žalobca ocitne po úspešnom skončení doménového sporu. A teda, či úspešný žalobca má reálnu šancu registrovať doménové meno pre seba ak sa tak rozhodne, alebo či mu takúto možnosť odnímu ďalší delikventi skôr ako sa o to vôbec môže pokúsiť.³¹ Zodpovedanie

30 Pozri viac ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákonník*. Komentář. 11. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1528 s. ISBN 80-7179-685-9.

31 Vynútiť si výrok voči držiteľovi domény je navyše možné aj napriek osobným medziam právoplatnosti rozhodnutia, pretože ustanovenia ako čl. 16.4 Pravidiel CZ.NIC, majú vlastne povahu záväzného verejného prísľubu (850 a nasl. ObčZ). Tým možno prekonať aj akúkoľvek (skôr hypotetickú) nevoľu doménovej autority. Je možno v tejto súvislosti iba súhlasiť so záverom krajského súdu v Ostrave, ktorý v rozhodnutí „ostrava.cz“, vôbec ako prvý, zaviazal samotného úspešného žalobcu na to, aby nahradil trovy (náklady) konania doménovej autorite podľa § 143 OSP, slovami, že CZ.NIC „*svým chovaním nezavdal príčinu k podaniu návrhu na zabránenie riadení proti nemu, kým v intencích zásad, obsaže-*

tejto otázky spočíva v zavedenej praxi, prípadne pravidlách, príslušnej doménovej autority. Je pravdepodobné, že české aj slovenské súdy túto situáciu vyhnúli tak, ako to uviedol vo svojom rozhodnutí *nutricia.deva.cz* Vrchný súd v Prahe, ktorý sa vyslovil, že „*závadný stavu lze odstranit výhradně převedením sporného doménového jména na žalobce*“.

Dodajme, že jazykový výklad spojenia „*ostránenie protiprávneho stavu*“ nebráni výkladu v prospech uloženia povinnosti postúpiť zmluvu o doméne, ak takéto postúpenie zároveň svojimi dôsledkami zodpovedá odstráneniu protiprávneho stavu. Normatívny text totiž neobsahuje bližšie obmedzenia čo do výkonu a výkladu odstraňovacieho nároku. Samozrejme aj v tomto prípade je nutné rešpektovať všeobecné limity, ktorým je súlad s § 3 odst. 1 ObčZ, § 265 ObchZ či § 44 ObčZ. Aj výkon odstraňovacieho nároku by totiž v konkrétnom prípade mohol byť konaním v rozpore s dobrými mravmi či dokonca nekalosúťažnými konaniami.

Časové obmedzenie odstraňovacieho nároku

Na tomto mieste je ešte vhodné upozorniť na fakt, že ani odstraňovací nárok, ktorý býva podkladom prevodu domény, nie je takpovediac „večný“. Jeho uplatnenie podlieha premlčaniu. To platí predovšetkým v obchodných deliktných záväzkoprávných vzťahoch v režime § 261 ObchZ, kde treba aplikovať všeobecnú 4-ročnú premlčaciu dobu. Vzhľadom na spôsob úpravy premlčania v § 100 odst. 2 ObčZ (premlčujú sa len majetkové práva), bude nutné obmedzenie výkonu odstraňovacieho nároku v rámci iných ako obchodných deliktných záväzkoprávných vzťahoch (napr. zásah do osobnosti fyzickej osoby nepodnikateľa) konštruovať na základe § 3 odst. 1 ObčZ.³²

Zhrnutie

Cieľom tohto článku bolo predovšetkým vyprovokovať odbornú diskusiu. Otázka prevodu domén bola totiž svojho času veľmi kontroverzná aj v iných štátoch EÚ,³³ zatiaľ čo v Českej republike a na Slovensku je autorovi známy iba komentár JUDr. Aujezdského³⁴ a JUDr. Polčáka³⁵, hoci určité pochybnosti vyslovili bez hlbšieho rozboru viacerí autori. Podľa nášho názoru totiž vplyvné soft-law systémy ako UDRP,³⁶ či naria-

ných v Pravidlech registrace ..., není absolutně potřebné, pro případ změny držitele domény na základě soudního rozhodnutí, žalovat registrátora“.

32 *Viac v tejto súvislosti SLOVÁKOVÁ, Z., BRANKOVÁ, R.*: Lze právo na ochranu proti nekalosoutěžnímu jednání časově omezit? *Právní rozhledy*, 2008, č.2. a SLOVÁKOVÁ, Z.; PELIKÁNOVÁ, R.M.: Promlčení nároků z nekalé soutěže ve světle českých a vybraných zahraničních právních úprav. *Právní rozhledy*, 2009, č.1.

33 *Porovnaj závery rozhodnutia Bundesgerichtshof vo veci Shell.de z dňa 22.11.2001 (Nemecko), sp. zn. I ZR 138/9 a rozhodnutie špecializovaného oddelenia pre duševné vlastníctvo súdu v Barcelone, sp. zn. 182/2009 (Španielsko).*

34 AUJEZDSKÝ, Josef. *Rozsudek obledné domény ceskajpojstovna.cz. Co je špatně?* 2005, portál ITpravo.cz; [cit. 2011-1-05]. Dostupné z: <<http://www.it-pravo.cz/index.shtml?x=220507>>.

35 POLČÁK, Radim. *Nekalosoutěžní agrese na internetu*. 2005, ipravník.cz; [cit. 2011-1-05]. Dostupné z: <http://www.ipravník.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3791/nekalosoutezni-agrese-na-internetu.aspx>

36 Uniform Domain-Name Dispute-Resolution Policy.

denie regulujúce doménu doménu „eu“,³⁷ zmenili naše vnímanie spôsobu „ukončenia“ doménových sporov tak, že sme ho v podstate „importovali“ aj pred všeobecné súdy. Treba osobitne zdôrazniť, že tento **článok sa nezaoberal otázkou možného prevodu pred rozhodcovskými súdmi**, ako napr. rozhodcovským súdom pri *Hospodárskej komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*, ale výlučne len litigáciou pred všeobecnými súdmi. Slovenské a české súdy už vyše desiatkou svojich rozhodnutí určite založili určitý „korpus“ názorov, ktorý má navyše aj geograficky istú reprezentatívnu váhu. Náš názor možno sformulovať do nasle-

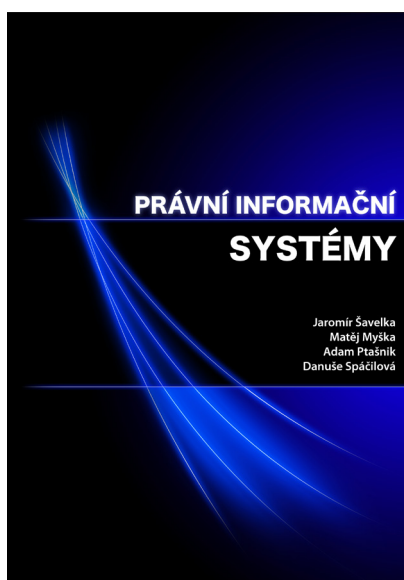
37 Nariadenie Komisie (ES) č. 874/2004 z 28. apríla 2004, ktorým sa stanovujú pravidlá verejnej politiky týkajúce sa implementácie a funkcií domény najvyššej úrovne .eu a zásady, ktorými sa riadi registrácia.

dovnej tabuľky, pričom ťažisko prípadnej diskusie vidíme v „časti“ držiteľ domény a deliktný základ jej prevodu.

	Zmluvný základ	Deliktný základ
Voči doménovej autorite	právo na prevod (postúpenie zmluvy o doméne) nemôže dnes vzniknúť	vykonať prevod (postúpenie zmluvy o doméne) nie je dobre možné
Voči držiteľovi domény	právo na prevod (postúpenie zmluvy o doméne) nemôže dnes vzniknúť	Otázka doktrinálneho výkladu výkonu odstraňovacieho nároku

Právní informační systémy

Šavelka, Myška, Ptašník, Spáčilová

Nově vydaná učebnice Právní informační systémy je primárně určena jako učební pomůcka ke kurzům právní informatiky. V obecné části se zaměřuje na teorii právních informací, jejich zdroje a prameny, základy automatizovaného zpracování právních informací a jejich vyhledávání. Ve zvláštní části jsou postupně představeny právní informační systémy ASPI, Beck-online a CODEXIS. Důraz je přitom kladen na popis a výuku typických činností, ke kterým systémy slouží. V závěrečné kapitole jsou potom obdobným způsobem představeny vybrané zdroje užitečných informací přístupné volně na internetu.

Díky podpoře v rámci rozvojového projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost č. CZ.1.07/2.2.00/07.0471. Rozšíření a inovace vysokoškolského vzdělávání v odvětví práva a technologií mohlo být elektronické vydání knihy Právní informační systémy uvolněno k volnému stažení na webových stránkách Ústavu práva a technologií www.cyber.law.muni.cz.